

Деякі особливості комунікативної поведінки іноземних слухачів

Кучеренко О.Ф.

Харківський національний університет будівництва та архітектури

м. Харків, Україна

e-mail: kucherenkoef@mail.ru

Проблеми успішної комунікативної поведінки, незважаючи на достатньо тривалий термін усіляких наукових досліджень вітчизняними та закордонними вченими, продовжують залишатися на сучасному етапі підготовки іноземних слухачів. Обрана тема доповіді залишається конче актуальною, бо процес подолання зазначеної проблемності не тільки триває, але й набуває нових ознак, спричинених багатьма сучасними інноваційними суспільними процесами.

Серед перешкод до досягнення комунікативного успіху багато чинників. Передовсім виокремлюємо суттєві мовні відмінності учасників комунікативного процесу, зумовлені низьким рівнем володіння іноземними студентами українською (російською) мовою, стереотипним прагненням поціновувати конкретну ситуацію спілкування, спираючись на засвоєні змалечку моделі поведінки. При цьому майже не враховуються нормативні зміни, що постійно характеризують розвиток будь-яких мов, будь-якого суспільства.

Учасникам комунікативного процесу варто обов'язково брати до уваги можливе помилкове розуміння не тільки вербальної, але й невербальної модальності, абсолютно прийнятної для іноземної аудиторії.

В Алжирі та Єгипті після вдалого жарту араби можуть простягнути співбесіднику долоню, по якій співбесідник має вдарити своєю долонею. В Україні ж простягнута долоня сприймається як бажання попрощатися, тому українці можуть потиснути її, що породжує реакцію непорозуміння у арабів.

Для культури Близького Сходу притаманна поліхронність. Відтермінування та запізнення сприймаються арабською аудиторією абсолютно спокійно, що не є прийнятним для традиційної української комунікативної поведінки. Пояснення такої поведінки можна знайти в арабській мові, зокрема, у багатьох прислів'ях, присвячених терпінню та розсудливості (наприклад, «Терпіння

зберігає те, що маєш», «Терпінням можна зруйнувати гори», «Терпіння – ключ до радості». Відоме арабське прислів'я пояснює причину такої неспішності: «Коли Аллах робив час, він зробив достатньо».

Інколи для українців видається дивною поведінка арабів, коли вони після жвавої розмови раптово притихають. За цієї спілкувальної ситуації в українській аудиторії можуть виникати непорозуміння. Проте така комунікативна поведінка є цілком зрозумілою для арабської спільноти. Раптові паузи надають можливість арабам спокійно обміркувати свою подальшу поведінку. Для того, щоб подумати, араб припиняє говорити, так би мовити «залишається наодинці із самим собою», тому, на підтвердження викладеного вище, варто зазначити, що в арабській мові немає слів «самота», «самітність», «усамітнення».

Важливим для досягнення розуміння арабського менталітету стає усвідомлення того, що й сучасні комунікативні дії базуються на цінностях ісламу. І за наших часів в арабському світі комунікативне спілкування визначається певною системою традиційної поведінки, усталеними якостями, притаманними справжньому чоловікові: мужність, відважність, вміння кохати, красномовство, дотримання сказаного слова. Із так званим “кодексом честі” можна познайомитися, читаючи фольклорну літературу та арабську поезію.

Отже, вирішувати складні причин невдалої комунікативної поведінки, долати хибні культурні стереотипи під час міжкультурного спілкування можна, розуміючи певну спілкувальну ситуацію комплексно, системно та зважено.

Література:

1. Бергельсон М.Б. Межкультурная коммуникация как исследовательская программа: лингвистические методы кросс- культурных взаимодействий/ М.Б. Бергельсон. – М: Слово, 2002.– 156 с.
2. Вежбицкая А. Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики /пер с англ. А.Д.Шмелева// А. Вежбицкая. – М: Языки славянской культуры, 2001.– 272 с.
3. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація/ В.М. Манакін. – К.:ЦУЛ, 2012. –288 с.